

Samenvatting besprekingen Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken te
Canberra, ddo. 19 februari 1960.

1. australisch nederlandse samenwerking op territoriaal niveau met betrekking tot nieuw-guinea. waarde en doeltreffendheid van bedoelde samenwerking algemeen en nadrukkelijk erkend (tijdens reis in beide delen van nieuw guinea bleek mij algemene waardering voor het nut daarvan). bereidheid tot verdieping en uitbreiding stelligst aanwezig. scherp onderscheid wordt evenwel gemaakt tussen administratief-territoriale en politiek-militaire samenwerking welke laatste tot competentie regeringen zelve behoort. het kort geleden gerezen verschil van mening met betrekking tot agenda van tweede australisch nederlandse conferentie valt duidelijk op dit onderscheid terug te voeren. federale regering wenst onder geen beding door administrator cleland (al dan niet in samenwerking met platteel) voor fait accompli te worden gesteld. Bij herhaling werd mij "louter administratieve" en "non policy making" functie van eerstgenoemde uiteengezet. vanzelfsprekend heb ik gesteld deze juridische interpretatie te kunnen begrijpen doch dan meer dan ooit geïnteresseerd te zijn in opvatting en houding terzake van federale regering zelve. zowel menzies als hasluck en secretarissen generaal external affairs en territories verzekerden dat ook op regeringsniveau bereidheid tot consequent en positief verder gaan op de ingeslagen weg stelligst aanwezig, doch behoedzaamheid naar buiten (in verband met "good neighbourship policy" van australie ten opzichte van azië) achtte men geboden. menzies stelde letterlijk, hij niet alleen een der allerbeste vrienden van nederland in australische kabinet is doch ook voorstander van nauwste samenwerking, niet in de laatste plaats op grond van het feit dat nederlandse aanwezigheid in nederlands nieuw guinea voor australie van vitaalst belang. tegelijkertijd echter stelde hij dat hierover niet naar buiten steeds verklaringen moesten worden afgelegd doch dat dit in realiteit der samenwerking zelve moest worden belichaamd. erkennend dat daden terzake uiteraard zeer belangrijk en onmisbaar waren ten aanzien waarvan nederland inzonderheid op militair en politiek gebied bij herhaling duidelijk desiderata naar voren heeft gebracht, heb ik gewezen op belangrijke "deterrent" werking van niet voor tweerlei uitleg vatbare verklaringen van nederland en australie (verenigde staten en groot brittannie) over opvattingen en bedoelingen aanzien nieuw guinea. men ontkende zulks niet doch wenste in elk geval niet naar buiten de indruk te wekken als zou opzettelijk heengewerkt worden naar "administrative union now" daar zulks voor australie in trustschapsraad v.n. tot onaanname consequenties zou kunnen leiden. heb gesteld dat ook nederland niet wenste te prejudicieren op uiteindelijk vrije beslissing papoeas doch wel nadrukkelijk aan bevolkingen in het australische en nederlandse deel ook mogelijk heden gelegen in eventueel samengaan wenste te doen kennen

-waarbij mij-

waarbij mij uit eigen ervaring positieve belangstelling daarvoor in nederlands deel was gebleken. overigens bleek (het zij hier herhaald) algemene overtuiging van lotsverbondenheid in nieuw guinea en consequenties daarvan duidelijk aanwezig. het verschil ligt vooral in formulering en vormgeving daarvan naar buiten.

2. nederland en nederlands nieuw guinea.

bij herhaling werd zowel in australische deel van nieuw guinea als in australie zelve geïnformeerd naar vastbeslotenheid van nederland "not to pull out". in dit verband werd uiteraard p.v.d.a. activiteit terzake in tweede kamer vermeld naar aanleiding waarvan het een en ander door mij vanzelfsprekend gebruikt werd om te wijzen op noodzaak van australische steun, militair en politiek, om ons blijven in nederlands nieuw guinea mogelijk en verantwoord te maken zowel in belang betrekken bevolking als behoevens stabiliteit in dit deel van wereld. aarzeling aan nederlandse zijde, aldus secretaris generaal territories, doet onzekerheid in australie ontstaan. deze onzekerheid werd mede van invloed genoemd op bereidheid australisch kapitaal voor investeringen nederlands nieuw guinea waarvoor thans aan drie zijden belangstelling (houtconcessies) bestaat. meer systematische voorlichting, vooral via films over constructieve politiek nederland in nederlands nieuw guinea ter kering schadelijke indonesische propagandistische activiteit terzake in australie achtte lambert (die duidelijk voorstander uitbreiding der australisch nederlandse samenwerking) bepaaldelijk gewenst.
